ROZVOJ SOCIÁLNÍHO UMĚNÍ V ZEMÍCH VISEGRÁDSKÉ ČTYŘKY

METODOLOGICKÝ BALÍČEK, DÍL 1.: DIVADLO VE VZDĚLÁVÁNÍ

CO JE PROJEKT ROZVOJE SOCIÁLNÍHO UMĚNÍ V ZEMÍCH VISEGRÁDSKÉ ČTYŘKY?

Cílem projektu pod názvem Rozvoj sociálního umění v zemích Visegrádské čtyřky je posílit propojení mezi regionálními protagonisty sociálního umění. Naším cílem je vytvořit v region Visegrádské čtyřky silnou síť těchto lidí a propojit organizace a odborníky, kteří využívají umělecké aktivity jako prostředek k uskutečnění sociální změny. Uzávěry a další opatření spojené s kovidovou pandemií dále zviditelnily potřebu užší spolupráce mezi lidmi pracujícími v sociální, vzdělávací a umělecké oblasti za účelem usnadnění vyrovnávání podmínek znevýhodněných studentů, kteří nemají dostatečný přístup k internetovému připojení a často disponují nižší úrovní digitální gramotnosti. Tato iniciativa chce přispět ke společnému řešení výzev vzdělávání znevýhodněné mládeže trpící dopady digitální propasti v regionu V4. Projekt umožňuje členům komunity sociálního umění sdílet znalosti a zkušenosti a take vytvářet nové regionální iniciativy.

Tento balíček je součástí internetové báze znalostí shromažďující užitečné zdroje pro síť sociálních umělců v regionu V4. Budapešťská kulturní platforma Pro Progressione už po několik let provozuje mezinárodní akademii, pomocí níž propojuje nejvýznamější protagonisty sociálního umění v Evropě. Poskytuje příležitost pro školení mladých specialistů pracujících v sociální, vzdělávací a umělecké oblasti se sociálně znevýhodněnou mládeží, a poskytuje jim tak nové nástroje. Visegrádská akademie sociálního umění zužitkovala bohatou zásobu vědomostí nashromážděnou během předchozích akademií za účelem vytvoření metodologie na míru regionu V4. Balíček nám umožňuje urychlit vliv našeho působení skrze sdílení nejlepších nástrojů Visegrádské akademie s širokým publikem představitelů sociálně angažovaného umění v regionu V4.

Projekt je spolufinancován vládami České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska skrze Visegrádské granty z Mezinárodního visegrádského fondu. Posláním fondu je podpora idejí udržitelné regionální spolupráce ve Střední Evropě.

DIVADLO VE VZDĚLÁVÁNÍ

METODOLOGICKÝ BALÍČEK, DÍL 1.: DIVADLO VE VZDĚLÁVÁNÍ

KLÍČOVÁ SLOVA

KLÍČOVÁ SLOVA: divadlo ve vzdělávání, DIE, vzdělávací divadlo, zážitkové učení, participace, kritické myšlení, řešení problémů, imaginární svět, zmocňování, dialog, mládež

HISTORIE

Počátky toho, co se dnes nazývá divadlem ve vzdělávání (Drama in Education - DIE), můžeme hledat v hnutích pokrokového vzdělávání z počátku 20. století, ale do britského vzdělávacího systému to bylo začleněno až v 50. letech. Henry Caldwell-Cook roku 1919 popsal ve své knize Cesta hry (The Play Way) z roku 1919 svůj náhled na divadelní aktivity jako na metodu učení. Tvrdil, že učení má svůj původ ve zkušenosti a činnosti a nikoli v poslouchání a čtení: „Přirozeným způsobem studia v raném věku je hra." Ke konci 60. let se už divadlo jako pedagogický nástroj stalo standardem, a to do velké míry díky teoretickým pracím jako Dětské divadlo (Child Drama) od Petera Sladea (1965) a Vývoj skrze divadlo (Development Through Drama) od Briana Waye (1967) a také vlivným protagonistům tohoto hnutí jako byla Dorothy Heathcote a Gavin Bolton. Nyní se jedná o rozšířenou a rozmanitou metodologii používanou v kontextu vzdělávání učiteli napříč světem.

METODOLOGIE

Divadlo ve vzdělávání se zaměřuje na uspořádání zkušenosti v imaginárním prostředí. Jde o skupinovou aktivitu, v níž se vybuduje imaginární svět, do nějž jsou účastníci zapojeni skrze své role. V imaginárním světě se setkávají s reálnými problémy, a získávají tak reálnou zkušenost a znalosti. Účastníci mohou ztvárnit různé myšlenky, nápady, hodnoty a role včetně jejich verbalizace v realistickém rámci (tedy v situaci, která má stejnou podobu, jakou by měla ve skutečnosti). (Kaposi, 2008; Szauder, 2006).

Přístup založený na tvůrčím budování imaginárního světa umožňuje mladým lidem si uvědomit, jaký vliv mají na daný proces, motivuje je a pomáhá jim sdílet a utvářet vlastní názory zřetelnějším způsobem.

DIE podporuje diskuzi, kreativitu a umožňuje, aby do něj účastníci přispívali různými způsoby a na různých úrovních jednání prostřednictvím hry. Posiluje to tak jejich aktivní participaci, kritické myšlení a zážitkové učení hravým a neformálním způsobem. DIE přirozeně podporuje činorodost účastníků tím, že od nich vyžaduje vzájemnou spolupráci, vyjádření názoru a vyjádření vlastních myšlenek různými způsoby pomocí divadelních nástrojů (např. skrze roli v dialogu, akce, živé obrazy, vyprávění, pohyb atd.).

Naše metodologie je založena na praxi známé z DIE, ale je inspirována také dalšími formami sociálního umění, jako je komunitní divadlo, řeč těla, improvizace a divadlo fórum. Náš pedagogický přístup spočívá v zachování základního směřování celého procesu a jeho vzdělávacího záměru a zároveň v jeho otevření pro experimentování s tématy a zájmy komunity, s níž pracujeme. Proto může být přidanou hodnotou výsledné představení, živý obraz, krátký film, rapová písnička nebo i napsaný příběh. Možné je všechno, a přitom to je v souladu s našimi původními záměry a slouží ku prospěchu účastníků.

Naše metodologie se snaží probouzet citlivost mladých lidí a pomáhat jim v prohlubování sebepoznání, posilování sebedůvěry a vede je plnému využití vlastního potenciálu. Když vedeme sérii setkání, většinou definujeme konkrétní téma zaštiťující celou sérii. Přitom má však každé setkání má svůj „malý" dílčí cíl. Setkání tak tvoří samostatné celky samy o sobě, ale mohou se také stát součástí většího obrazu – ten je vždy přizpůsoben zaštiťujícímu tématu a konkrétní cílové skupině.

Témata, s nimiž obvykle pracujeme, jsou založena na sociálních a politických tématech. Je pro nás důležité rozvíjet potenciál mladých lidí – zejména pak znevýhodněné mládeže - a pomáhat jim v prohlubování kritického myšlení a empatie a také zvyšovat jejich povědomí o důležitosti aktivní participace, například na rozhodovacích procesech nebo v jejich vlastní komunitě.

Naše cílové skupiny zahrnují znevýhodněnou mládež ve věku 10-18 let a výše. Jsou mezi nimi mladí lidé žijící v dočasných ubytovacích zařízeních (s rodinou nebo bez ní) nebo dětských domovech, děti pocházející z neutěšených sociálních poměrů nebo z menšinových komunit a mládež čelící sociálním či ekonomickým těžkostem nebo žijící na geografické periferii.

PROCES

Na následujících stranách představujeme ukázku procesu užívajícího Divadlo ve vzdělávání a ukazujeme plán setkání, které může být jeho součástí. Setkání může být využito i nezávisle jako samostatná dílna.

- **Složení účastníků:** mladí lidé (ve složité situaci, např. žijící odděleni od svých rodin), mezi 14-18 lety.
- **Cíl procesu:** vytváření bezpečného prostředí a atmosféry komunity
  - vytváření bezpečného prostředí a atmosféry komunity
  - posílení sebedůvěry
  - posílení vzájemného kontaktu
  - uvědomění si potenciálu vlastního těla, hlasu a kreativity
  - příprava natáčení krátkého filmu
  - příprava na proces založený na divadle fórum, který bude následovat
  - zábava

- **Zaměření procesu:** osobní a komunitní rozvoj, příprava společné tvůrčí práce na tématu týkajícím se účastníků

- **Edukační výsledky (některé dovednosti a přístupy rozvíjené na straně účastníků):**
  - Osobní a komunitní rozvoj
  - Rozvoj řeči těla a uvědomění vlastního těla
  - Posílené sebepoznání a sebedůvěra
  - Zmocňování

Příklad procesu:

- **Počet setkání:** 12
- **Frekvence setkání:** jedno setkání trvající 1,5-3 hodiny za týden
- **Návrhy na zarámování procesu:** Doporučujeme zahrnutí účastníků do aktivního vytváření pravidel skupiny. Tento krok je do procesu integruje tím, že jim jim svěřuje zodpovědnost a ukazuje, že se jejich názor počítá, přičemý jde také o cvičení na vyjadřování vlastního postoje a sebeuvědomování. Je také velmi žádoucí mít přesný časový rámec pro celý proces a pro každé setkání (např. úvodní a závěrečný rituál, což může být pohyb, písnička, zapálení svíčky nebo jakékoli další znamení vybrané facilitátorem).

Číslo setkání	Čeho se setkání týká? Jaký je jeho cíl?	Použité nástroje Kam se ukázkové setkání hodí?	Tipy, rady
Setkání 1-2	představení, team-building, vytvoření bezpečného prostoru	komunitní divadlo, hry DIE, řeč těla	V procesu mohou být užitečné rituály, neboť účastníkům pomáhají navázat kontakt a poznat, jaký druh aktivity se chystá. Tento nástroj napomáhá vytvoření celkového rámce.
Setkání 3-4	Nalezení vlastího místa ve skupině, vybudování pospolitosti	Komunitní divadlo, kolektivní divadlo (ensemble company), improvizace	Vytvoření skupinové identity může nastat různými způsoby. Díky tvůrčím úkolům, které musí účastníci společně vyřešit, mohou nalézt to, co je spojuje a společně zažít okamžiky radosti a úspěchu, což mezi nimi vytváří přirozená pouta. To je zásadní, pokud chceme, aby se jednotliví účastníci otevřeli.
Setkání 5-6	sebeobjevování, probouzení našeho těla a prožívání individuální kreativity	řeč těla, komunitní divadlo (ensemble company), improvizace	Využijte znalosti, kkteré jste nabyli během prvních setkání se skupinou. Už znáte silné stránky účastníků, víte, jaký druh aktivit jim vyhovuje nebo jakou mají rádi hudbu. Snažte se je pomalu vyzvat k pouštění své komfortní zóny, dostatečně daleko na to, aby se mohli rozvíjet, ale zároveň tak, aby se stále cítili bezpečně.
Setkání 7-8	prbouzení vlastního hlasu a prožívání společné kreativity	hlasový trénink, zvukové krajiny, divadelní proces (proces drama)	Zatímco se účastníci otevírají a aktivují svou kreativitu během procesu, můžete jim předložit úkoly vyžadující více individuální iniciativy.
Setkání 9-10	rozvíjení vlastní kreativity, sebedůvěry a komunity, přiblížení se k sebeporozumění a sebevyjádření	skupinová improvizace, řeč těla, zvukové krajiny	Důvěřujte účastníkům v procvičování toho, co se doposud naučili. Snažte se vůči nim být co nejempatičtější a nechte je experimentovat v mezích rámce, který vytvoříte.
Setkání 11-12	nalezení tématu pro fórum nebo představení/krátký film/písničku, které vytváříme	hry DIE, procesuální divadlo (proces drama), obrazové divadlo, umělecká terapieZde může být využito setkání „Novinky týdne“.	Na konci procesu je čas na to, aby se účastníci zamysleli nad tím, na co se soustředí jejich myšlenky, co je motivuje a zajímá, a vybrali si téma, na němž budou pracovat pomocí vybraných nástrojů (např. divadla/divadla fórum, rapu, tvorby filmu atd.).

Tabule (papírová)

Reproduktor na pouštění hudby

Papírové bločky (post-it)

Nálepky ve třech barvách

PŘÍKLAD SETKÁNÍ | Novinky týdne

Projekt „Noviky týdne" skupiny divadelně-vzdělávací skupiny Blízká budoucnost (Maďarsko) cílí na rozvoj mediální gramotnosti prostřednictvím divadelní pedagogiky při práci se středoškoláky žijícími v Budapešti a okolí. Zaměřuje se na náš poměr k médiím a návyky při přijímání zpráv.

„Novinky týdne" tvoří série cvičení sestavených a otestovaných vědomou editační prací. Téma je ovšem pokaždé jedinečné a aktuální, nevot cvičení jsou založena na událostech z předcházejícího týdne. Vedoucí dílny se pokaždé musí znovu připravit, aby zaručili, že tematizované události jsou aktuální.

Cíle:

- Skrze různá cvičení hledáme odpověď na následující otázku: Jak prohlédnout manipulativní strategie v každodenním zpravodajství?

Edukační výstupy:

- Teorie rámcování v oblasti médií
- Osvojení strategií a dovedností pro získávání a posuzování informací
- Procvičování kritického myšlení a monitorování zdrojů
- Seznámení se s novinkami týdne

Doba trvání: 90'

Velikost skupiny: 8-30 účastníků

Věk účastníků:

Místo: prázdná místnost s dostatkem prostoru pro účastníky, s židlemi pro všechny

Materiál: papíry formátu A4, fixy, nálepky, reproduktor, jedna ze stěn je pokryta papírem, aby se na ni dalo psát.

SEKCE 11

Popis krok po kroku:

1. **NOVINKY TÝDNE 20'**

Cíl cvičení: Zaujetí postoje vůči zprávám a zamyšlení se nad pojmem zpráv jako takovým.

Pravidla: Je důležité nevyvíjet na účastníky tlak. Nevadí, když si nejdříve nic nepamatují. Mohou se vzájemně inspirovat tím, co napsali.

Poznámka pro facilitátora: Je vhodné pustit tichou hudbu, aby mezi sebou účastníci přilíš nemluvili, když píší na tabuli.

Na závěr se účastníci mohou představit, pokud se vzájemně neznají z dřívějška, a to zároveň se svou odpovědí na první otázku během reflexe. Je to Je to dobrý způsob, jak se může kaýdý dostat ke slovu a prolomit ledy.

Popis: Facilitátor přivítá účastníky. Řekne jim základní informace – že se budou účastnit dílny zaměřené na mediální gramotnost.

Zprávy: Facilitátor účastníky požádá, aby na stěnu napsali vše, co si pamatují z toho, co minulý týden viděli/četli ve zpravodajství.

Osobní zprávy: Píšeme „osobní zprávy" (události, které se nám staly minulý týden a které považujeme za důležité/zaznamenáníhodné) na nálepky (z bločků post-it) a dáváme je na stěnu vedle zpráv z médií.

Reflexe s nálepkami: Účastníci dávají nálepky různých barev vedle zpráv: které, jim dělají radost (žlutá); které jim nahánějí strach (zelená); které považují za nejdůležitější (oranžová).

Reflexe skrze diskuzi: Otázky: Co jste cítili ... když jste psali? ... když jste se následně podívali na stěnu? Co činí danou zprávu nejdůležitější? Jaký je rozdíl mezi osobními událostmi a zprávami z médií?

2. ZARÁMOVÁNÍ DO ČLÁNKU 30'

Cíl cvičení: porozumění konceptu rámcování informací prostřednictvím příkladů z reálného života, skupinová práce

Poznámka pro facilitátora: Můžete použít fixy různých barev pro zdůraznění různých jevů v textu (zarámování, dramatizace, lidé)
Zpráva, kterou jste si z minulého týdne vybrali, může vést k zajímavějším objevům, pokus ji různé noviny rámcují zásadně odlišně. Cvičení by také mělo zahrnovat lidi figurující ve zprávách.

Popis: Na další část cvičení se účastníci rozdělí do čtyř skupin. Každá skupiny dostane jednu zprávu z minulého týdne.

Úvod: Budeme se zabývat tímto článkem. Pojednává o tématu […]. Četli jste jeho titulek?

Verbalizace předpokladů, východisek a předsudků týkajících se tématu: Článek jsme záměrně vyňali z jeho přirozeného kontextu, abychom ho mohli nestranně prozkoumat. Dokážete odhadnout, odkud pochází? Z jakého média? Jaký je jeho žánr/typ?

Obrázek: U článku je fotografie. Jako pro vizuálně vnímajícím bytosti je možná tím prvním, co upoutá naši pozornost. Pravděpodobně se jedná o záměrný počin

- Fotografa, který fotografii takto rámcoval
- Redaktora, který ji vybral jako ilustraci.

Co vás napadne jako první, když se na fotografii podíváte? Jedním slovem.

Gramatika: Přečtěme si celý text. Hledáme dva jevy, které mohou ilustrovat autorovu snahu čtenáře ovlivnit.

Rámcování – Extstují studie ukazující, že často konzistentně uvažujeme iracionálně, spoléhajíce se na řadu myšlenkových zkratek pro zrychlení našeho uvažování, což nás činí velmi citlivými vůči rámcování informací. Co je to rámcování? George Lakoff, odborník na tuto problematiku, často využívá příklad výroku Richarda Nixona, který ve státní televizi řekl „Nejsem křivák." Většina lidí si okamžitě představila křiváka. Hlavní chybou, kterou Bixon udělal bylo jeho rámcování. Tím, že vyslovil slovo „křivák" evokoval určitou představu, zkušenost nebo znalost spojenou s tímto slovem v myslích všech diváků. I když je daný rámec

Část zprávy z předchozího týdne ze čtyř různých zdrojů (stejné zprávy ze 4 novin).

Pero/tužky

A piece of news from the previous week from four different sources (the same news from 4 newspapers).

Pen/pencils

negován-tak jako v případě Nixona -, rámcování jako takové má takový vliv, že je daný rámec aktivován a následně posílen.

Dramatizace neboli užívání frází a výrazů, které vyvolávají silnou emoci nebo náladu.

Shromáždění všech postav ze zprávy: Vyjmenujme všechny postavy, které v článku figurují. Jak jsou zarámcovány?

Shrnutí: Jaký je náš celkový dojem z článku?

3. HLEDISKA 30'

Cíl cvičení: prozkoumat, jak jsou jednotlivci prezentováni v mediích.

Poznámka pro facilitátora: Facilitátor by měl být v konverzaci moderátorem, měl by se starat o to, aby se mohli vyjádřit ti, kdo chtějí, ale zároveň, aby se diskuze příliš neodchýlila od tématu.

Popis: Celá skupina se znovu spojí. Facilitátor jim sděloí, že se všichni zabývali stejnou zprávou v podání jiného média. Vyzve je ke stručnému srovnání poznatků. Účastníci dají dohromady všechny postavy figurující v článcích. Srovnají jejich rámcování v daných médiích. Facilitátor napíše jednotlivých jména postav na papíry formátu A4 a dá je na stěnu.

První kolo hraní rolí: Facilitátor vytvoří kruh židlí otočených do středu. Položí papíry se jmény postav z článků na jednotlivé židle.
Představte si, že všichni tito lidé jsou na tomtéž místě v tutéž chvíli a mají možnost spolu mluvit. Můžete pokládat otázky nebo činit prohlášení jménem těchto postav, když se postavíte za jejich židle.
Facilitátor moderuje konverzaci/debatu mezi postavami. Mohou začít jednoduchým vzorcem otázka-odpověď a rozvinout ho dále. Měli by se snažit používat mediální reprezentaci jako vodítko pro určení hledisek jednotlivých postav. A posouvat se směrem k hlubšímu poznání reprezentovaných ideologií/světonázorů. Požádejte je o závěrečné prohlášení pro uzavření této sekce.

Druhé kolo hraní rolí: Teď se pokusíme najít „motory" postav. Motorem je míněna hlavní jejich hlavní motivace v kontextu událostí zobrazených ve zprávě. Jaká myšlenka či motivační síla je vedla k jejich jednání?
Účastníci mají za úkol se postavit za židle jako představitelé těchto „motorů" a říct: Já jsem [to a to], motor [toho a toho].

Možnost: obrazové divadlo. Například můžete vytvořit obrazy postav tak, jak jsou reprezentovány v médiích, v kontrastu s tím, jak o sobě smýšlejí ony samotné (na základě „motorů"). Můžete tak ukázat zajímavé/intenzivní momenty debaty a rozvést je, rozhýbat je atd.

A4 papers

Chairs

A marker

Paper on the wall

Markers

Reflexe skrze diskuzi na téma mediální reprezentace. Výchozím bodem pro diskuzi je následující pozorování: v debatě byly všechny názory rovnocenné. Ve skutečnosti jsou však názory některých lidí na danou událost důležitější než názory jiných. Jaká je zodpovědnost novináře za to, které hlasy nechají ve svých článcích zaznít? Která hlediska měla větší význam než jiná? Kdo měl být zmíněn, ale nebyl?

---

4. **ZÁVĚR 10'**

Cíl cvičení: uzavření setkání, reflexe

Poznámka pro facilitátora: Toto cvičení může být pojato velmi volně, osobní dojmy účastníků mohou vycházet z něčeho, co se během dílny naučili nebo z toho, že uslyšeli zvenku kočku a to je rozptýlilo.

Popis: Napíšeme osobní zprávy z posledních 90 minut na tabuli. Facilitátor požádá účastníky, aby se zamysleli nad tím, co se jim přihodilo během dílny.
Po tomto krátkém rituálu dílna končí.

BIBLIOGRAPHY

In English

Bolton, G. M. (1979). *Towards a Theory of Drama in Education,* Longman
Neelands, J. (1984). *Making Sense of Drama: A Guide to Classroom Practice,* Heinemann
Neelands, J. (1998). *Beginning Drama 11-14,* David Fulton Publishers
Neelands, J. (2010). *Learning through imagined experience. In P. J. O'Connor (Ed.), Creating democratic citizenship through drama education: the writings of Jonothan Neelands.* Trentham Books
Neelands, J., Goode, T. (2015). *Structuring Drama Work: 100 Key Conventions for Theatre and Drama,* Cambridge University Press
O'Neill, C. (Ed.). (2014). *Dorothy Heathcote on Education and Drama: Essential writings (1st ed.).* Routledge.
Üstündag, T. (1997). The advantages of using drama as a method of education in elementary schools. In: *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 89-94.* (1997). Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/88128
Sarah Robson. (2018, January 8). *What is Theatre in Education and five reasons how it supports organisations to inspire positive change* [Blog post]. Retrieved from https://www.wearegibber.com/blog/what-is-theatre-in-education/
Slade, P. (1976). *An introduction to child drama.* London: Hodder and Stoughton.
Theatre in Education (n. d.). Retrieved from https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zsbjn39/revision/1
Way, B. (1967). *Development through drama.* London: Longmans.

In Hungarian

Kaposi L. (2008). *A drámapedagógia magyarországi történetéről.* In: Lipták Ildikó (szerk.): Tanítási dráma – Drámapedagógia a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének elősegítésére. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest.
Kaposi, L. (Ed.). (2013). *Drámapedagógiai olvasókönyv,* Marczibányi Téri Művelődési Központ
Kaposi, L. (Ed.). (2013). *Játékkönyv,* Marczibányi Téri Művelődési Központ. Retrieved from https://pdfslide.net/documents/kaposi-laszlo-jatekkoenyvpdf.html
Lipták, I. (Ed.). (2008). *Tanítási dráma - a drámapedagógia a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének szolgálatában,* Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. Retrieved from http://www.szitoimre.com/doc/28_dramapedagogia.pdf
Szauder, E. (2006): *Inkluzív nevelés – Drámapedagógia (Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára.)* SuliNova Kht. Budapest.

In Czech:

Císař, J. Nástin (1982) Metodiky amatérského herectví. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost; Hradec Králové: Krajské kulturní středisko, 59-248-81 info.
Machková, Eva. (2011) Metodika dramatické výchovy: zásobník dramatických her a improvizací. 12. vyd. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, ISBN 978-80-7068-250-0.
Macková, Silva (2009). Cesta od dramatické výchovy k oboru Divadlo a výchova. Gymnasion. č. 11, 6 s. ISSN 1214-603X.
Macková, Silva. (2016) Divadlo a výchova (úvahy o oboru). 1. vyd. Brno: JAMU v Brně. 258 s. ISBN 978-80-7460-101-9.
Svobodová, Eva a Hana Švejdová. (2011). Metody dramatické výchovy v mateřské škole. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0020-8.
3. Metody a techniky dramatické výchovy, Valenta Josef
Svozilová, D. (2005) Analýza strukturované dramatické hry v kontextu dramatické výchovy. Brno: JAMU. 192 s. ISBN 80-86928-10-1.
Svozilová, D, (2007) P. Proces tematizace a symbolizace v herním a jevištním jednání. Brno: JAMU, ISBN 978-80-86928-26-5.
Valenta, Josef. (2008) Metody a techniky dramatické výchovy. 3., upr. vyd. Praha: Grada Publishing, 352 s. ISBN 978-80-247-1865-1.
https://www.drama.cz/literatura/odborna_literatura.html

Useful websites

Website of IDEA (International Drama/Theatre and Education Association): https://www.ideadrama.org/
Website of HUDEA (Hungarian Drama in Education Association): http://drama.hu/
Online archive of the Drama in Education Magazine published by HUDEA: https://drama.hu/category/dpm/
Information on performances and active practitioners of TIE in Hungary: https://www.szinhazineveles.hu/

FANNY HAJDÚ

Jmenuji se Fanny a v současné době sama sebe definuji jako herečku a facilitátorku. Ve své práci se znevýhodněnými skupinami lidí a pro ně se snažím bojovat proti sociální nespravedlností a zpochybňovat zažité konstrukce a soustavy předsudků. Vycházím z rámce založeného na divadle ve vzdělávání (Drama in Education), ale soustavně rozšiřuji své obzory o další přístupy, které se snažím včlenit do svých aktivit. Patří k nim různé nástroje sociálního divadla, divadla utlačovaných, tvorby site-specific či tvůrčího psaní. Bydlím v Budapešti se svou liškou, usmívám se na cizince, tancuju na ulicích, a příležitostně slamuju. Nemám ráda věty, které začínají "Muži/Ženy jsou...". Piju kafe bez cukru, takže už jsem asi dospělá.

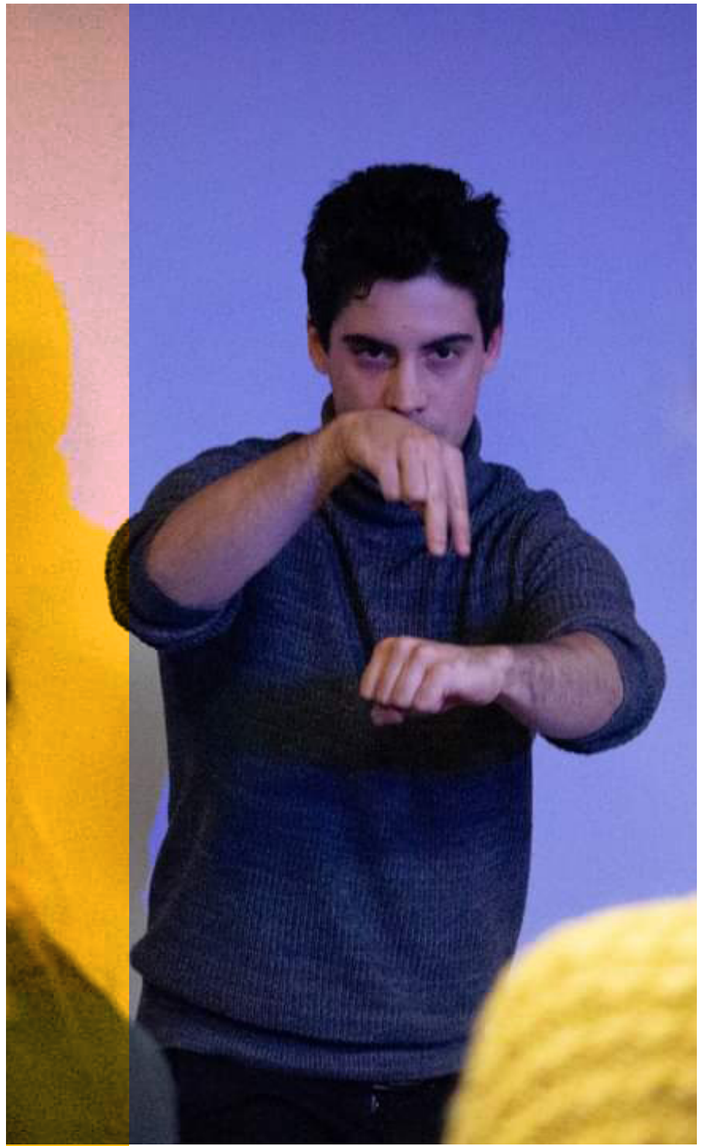

AMADÉ PÁL NYÁRY

Nedávno jsem absolvoval dramatickou výchovu na Univerzitě divadelního a filmového umění v Budapešti. Předtím jsem studoval na Uměleckém institutu Istvána Keletiho (KIMI), což je jedna z budapešťských hereckých škol. Mé hlavní zájmy jsou dvojí - užívání divadelních nástrojů v rozvoji mládeže a užívání divadla jako nástroje pro sociální obnovu a změnu (divadlo ve vzdělávání, užité divadlo, divadelní pedagogika). V současné době pracuji na své bývalé škole, KIMI, kde učím herectví, improvizaci, a divadelní teorii. Se čtyřmi svými bývalými spolužáky jsme založili skupinu Blízká budoucnost. Prostřednictvím programů založených na divadle ve vzdělávání se snažíme zkoumat lidská/sociální dilemata blízké budoucnosti společně s dětmi různého věku a mladými dospělými. Miluju to, co dělám, a od té doby, co jsem viděl Twin Peaks, piju jenom černý kafe.

ROZVOJ SOCIÁLNÍHO UMĚNÍ V ZEMÍCH VISEGRÁDSKÉ ČTYŘKY

METODOLOGICKÝ BALÍČEK, DÍL 1.: DIVADLO VE VZDĚLÁVÁNÍ

Visegrad Fund

Pro Progressione

Divadlo Archa

FUNDACJA STUDIO SKIT